

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 417/2010-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. marca 2011 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval sťažnosť Ľ. A., D. A. a D. A., všetci bytom K., zastúpených advokátkou JUDr. N. B., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C/180/2005 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ľ. A., D. A. a D. A. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C/180/2005 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Levice prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C/180/2005 konať bez zbytočných prietáhov.

3. Ľ. A., D. A. a D. A. priznáva primerané finančné zadostučinenie každému v sume po 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Levice povinný vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ľ. A., D. A. a D. A. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 721,10 € (slovom sedemstodvadsaťjeden eur a desať centov), ktorú je Okresný súd Levice povinný vyplatiť na účet ich právnej zástupkyne JUDr. N. B., K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 417/2010-13 z 11. novembra 2010 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ľ. A. (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“), D. A. (ďalej len „sťažovateľ v 2. rade“) a D. A. (ďalej len „sťažovateľka v 3. rade“ – spolu ďalej len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Levice (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C/180/2005.

2. Sťažovatelia sú toho názoru, že postupom okresného súdu dochádza k porušovaniu ich základného práva garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jeho porušenie vidia v takto opísanom skutkovom stave:

„Okresnému súdu Komárno bol dňa 14. 8. 2001 doručený návrh sťažovateľov v 1. a v 2. rade... o zaplatenie 167 625.- Sk titulom náhrady za užívanie výmery prevyšujúcej výšku spoluvlastníckeho podielu... Konanie... sa... viedlo pod sp. zn. 13 C 277/2001.

Okresnému súdu Komárno bol dňa 31. 5. 2002 doručený návrh sťažovateľov v 1. a v 3. rade... o zaplatenie 93 125,- Sk titulom náhrady za užívanie výmery prevyšujúcej výšku... Konanie o tejto veci sa... viedlo pod sp. zn. 13 C 163/2002.

Okresnému súdu Komárno bol dňa 29. 10. 2002 doručený návrh sťažovateľov v 1. a v 3. rade o zaplatenie 93 125.- Sk titulom náhrady za užívanie výmery prevyšujúcej výšku spoluvlastníckeho podielu... Konanie o tejto veci sa... viedlo pod sp. zn. 8 C 33/2002.

Okresnému súdu Komárno bol dňa 31. 3. 2003 doručený návrh sťažovateľov v 1. a v 3. rade o zaplatenie 93 125.- Sk titulom náhrady za užívanie výmery prevyšujúcej výšku spoluvlastníckeho podielu... Konanie o tejto veci sa... viedlo pod sp. zn. 15 Ro 211/2003. Dňa 16. 5. 2003 bol vo veci vydaný platobný rozkaz a po podaní odporu odporcom bola vec ďalej vedená pod sp. zn. 9 C 80/2003.

Okresnému súdu Komárno bol dňa 28. 8. 2003 doručený návrh sťažovateľov v 1. a v 3. rade o zaplatenie 93 125.- Sk titulom náhrady za užívanie výmery prevyšujúcej výšku spoluvlastníckeho podielu... Konanie... sa... viedlo pod sp. zn. 8 C I 17/2003.

Uvedené konania boli konajúcim Okresným súdom Komárno vzájomne spájané až nakoniec boli konania spojené tak, že ďalšie konanie o všetkých uvedených návrhoch bolo vedené pod sp. zn. 13 C 277/2001...

Po tom, ako Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 8 NcC 20/2005-257 z 14. 7. 2005 rozhodol, že všetci sudcovia Okresného súdu Komárno sú vo veci zaujatí a prikázal vec na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu..., sa konanie na Okresnom súde... vedie pod sp. zn. 44 C/180/2005...

Okresný súd... uznesením... z 9. 1. 2006 rozhodol o vydaní predbežného opatrenia...

Prvé pojednávanie vo veci pred Okresným súdom... bolo vytýčené na 5. 9. 2006, no tento termín bol súdom zrušený bez uvedenia dôvodu a pojednávanie bolo odročené na 31. 10. 2006, avšak aj tento termín pojednávania bol zrušený bez uvedenia dôvodu

a pojednávania bolo odročené na 19. 12. 2006. Pojednávania konané dňa 11. 9. 2007, resp. 15. 11. 2007, boli bez uvedenia dôvodu prerušené a pojednávanie z 15. 11. 2007 bolo odročené bez uvedenia dôvodu. Súd v období medzi pojednávaniaми opakovane vyzýval sťažovateľov na špecifikovanie návrhu, pričom sťažovatelia svoj návrh opakovane špecifikovali. Súd po tom, ako pripustil zmenu petitu jeho rozšírením v znení o zaplatenie 1 452 750.- Sk (48 222,47 eur) s príslušenstvom, dňa 21. 2. 2008 vo veci meritórne rozhodol. Avšak aj ďalšie konanie Okresného súdu... nesie znaky nesústredenosti, neefektívnosti... a tak sa sťažovatelia opäť sťažovali na prietahy v konaní prípisom z 6. 4. 2010 predsedovi Okresného súdu..., v ktorom poukázali aj na skutočnosť, že spor vo veci trvá už takmer deväť rokov. Podpredsedníčka Okresného súdu... v podaní z 10. 5. 2010 sťažovateľom oznámila, že upovedomila zákonného sudcu o sťažnosti s tým, aby vo veci promptne konal a súčasne sťažovateľom oznámila, že podanú sťažnosť považuje za neopodstatnenú, no vec zaradila na zoznam sledovaných vecí, ktoré predseda Okresného súdu... mesačne vyhodnocuje... v konaní Okresného súdu... boli obdobia nečinnosti rôzne napr. pri vytyčovaní neefektívnych pojednávanií, ale aj pri predkladaní veci odvolaciemu súdu po napadnutí meritórneho rozsudku odvolaním odporcu, keď odvolaciemu súdu predložil spis až v roku 2009. V každom prípade vyše 9 ročné trvanie sporu v takejto nie veľmi náročnej veci sťažovateľov nemožno označiť za primerané. Ide o bežný občianskoprávny spor spoluvlastníkov nehnuteľnosti o zaplatenie náhrady za užívanie výmery prevyšujúcej výšku spoluvlastníckeho podielu.“

3. Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhujú ústavnému súdu vydať tento nález:

„1. Základné práva L. A., D. A. a D. A. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy... a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... postupom Okresného súdu... v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C/180/2005 porušené boli.

2. Okresnému súdu... prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C/180/2005 ďalej konal bez zbytočných prietahov.

3. *L. A., D. A. a D. A. priznáva primerané finančné zadosťučinenie, každému v sume po 10 000 € (slovom desaťtisíc eur), ktoré je Okresný súd... povinný im zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu...*

4. *L. A., D. A. a D. A. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia..., ktorú je Okresný súd... povinný zaplatiť na účet ich právnej zástupkyne... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“*

4. Svoju žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnili sťažovatelia takto:

„... celkovou dĺžkou deväťročného konania, v dôsledku ktorej sa zatiaľ ich nejudikovaný nárok stal právne nevyžiteľným z dôvodu insolventnosti odporcu... Stav právnej neistoty a strata dôvery v účinnú súdnu ochranu, ako aj, v neposlednom rade, nemalé výdavky sťažovateľov na súdne poplatky za návrh, na preddavok trov ich právnej zástupkyne vrátane nákladov na cestovné, pohonné hmoty a strata času účasťou na pojednávaniach konaných mimo trvalého bydliska sťažovateľov cestou z Komárna do Levíc a späť, bránia sťažovateľom v 1. a v 3. rade domáhať sa voči odporcovi vypratania nehnuteľnosti alebo inej súdnej ochrany... Prietahy v konaní pretrvávajú napriek tomu, že sťažovatelia využili na ochranu svojich práv a zjednanie nápravy aj možnosť sťažovať sa na prietahy v konaní u predsedu súdu...“

5. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadrila podpredsedníčka okresného súdu v liste sp. zn. Spr 1497/10 z 1. decembra 2010 a k vyjadreniu zaujala stanovisko tiež právna zástupkyňa sťažovateľov.

5.1 Podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení opísala doterajší priebeh konania a k dôvodnosti sťažnosti okrem iného uviedla:

„Okresný súd Komárno prípisom zo dňa 23. 08. 2005 postúpil horeuvedenú právnu vec s poukazom na rozhodnutie KS v Nitre... od nápadu veci na Okresný súd Levice t. j. od 30. 08. 2005... tunajší súd vo veci koná. Pojednávania vytyčené na deň 20. 3. 07 a 29. 1. 08 boli zrušené na pokyn zák. sudcu. Termín, ktorý vytyčil na deň 21. 12. 2010 je zrušený z dôvodu, že spis sa predkladá ÚS SR.

Čo sa týka priebežných úkonov možno konštatovať, že súd vo veci konal.

Zo spisu vyplýva, že prvý termín pojednávania, ktorý súd vytýčil na deň 5. 9. 2006 musel zrušiť z dôvodu, že sa ospravedlnila práv. zást. na strane navrhovateľov JUDr. B. z dôvodu, že plná moc navrhovateľkou v 2. rade jej bola udelená 25. 08. 2006, čo je krátka doba, aby sa mohla kvalifikovane pripraviť na pojednávanie. Na ďalší termín pojednávania na deň 7. 5. 2007 sa ospravedlnil navrhovateľ v 2. rade z dôvodu PN, ktorá ako uviedol potrvá asi pol roka, žiadosť o odročenie pojednávania dal na vedomie aj ostatným navrhovateľom. Pojednávanie dňa 31. 5. 2007 súd takisto odročil z dôvodu neúčasti navrhovateľov - navrhovateľ v 2. r. PN a navrhovateľka v 3. r. - študijný pobyt v zahraničí. Ani pojednávanie vytýčené na deň 26. 10. 2010 sa nekonalo, ospravedlnila sa práv. zást. navrhovateľov z dôvodu čerpania dovolenky.“

5.2 Právna zástupkyňa sťažovateľov na vyjadrenie okresného súdu reagovala podaním doručeným ústavnému súdu 28. decembra 2010, v ktorom uviedla:

„Aj z predloženej chronológie úkonov účastníkov konania a súdu je zrejmé, že postup súdu v konaní nezodpovedá procesným pravidlám určeným Občianskym súdnym poriadkom..., je neefektívny a nesústredený. Je zrejmé, že súd mal problémy ujasniť si predmet sporu, ktorým, v čase doručenia spisu Okresnému súdu Levice dňa 30. 8. 2005 bolo zaplatenie sumy 540 125,- Sk s príslušenstvom, pričom súdny poplatok bol z takto žalovanej sumy v čase doručenia spisu do Levíc aj uhradený...“

Nesprávny a nesústredený postup konajúceho súdu naznačuje aj dôvodnosť odvolaní účastníkov konania proti rozhodnutiam Okresného súdu Levice, ktoré boli na základe dôvodných odvolaní zrušené. Sťažovatelia preto majú za to, že je potrebné aj čas, po ktorý sa nachádzal spis opakovane na odvolacom súde (od 26. 6. 2008 do 25. 7. 2008, resp. od 16. 2. 2009 do 11. 2. 2010) pripočítať na ťarchu celkových preťahov Okresného súdu Levice v konaní.

Nesústredenosť procesných úkonov Okresného súdu Levice je zrejmá aj z tej skutočnosti, že za všetkých žalobcov na základe jednotlivých plných moci konala ich spoločná právna zástupkyňa - JUDr. N. B. Konajúci súd však nadbytočné, v rozpore s § 49 ods. 1 OSP, opakovane doručuje súdne zásielky, okrem právnej zástupkyne žalobcov v 1. až v 3. rade, aj každému zo žalobcov osobitne...

Konanie ako celok je poznačené nesústredenosťou a neefektívnosťou procesných úkonov súdov vedúcich k zbytočným priet'ahom v konaní, v priebehu ktorého sa žalovaný stal insolventným...“

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti s'ťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva podľa označených článkov ústavy a dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávani – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03).

II.

7. Z obsahu s'ťažnosti a k nej pripojených písomností, z písomných vyjadrení účastníkov konania a zo spisov okresného súdu sp. zn. 14 C/180/2005 ústavný súd zistil, že s'ťažovatelia 14. augusta 2001 podali na Okresnom súde Komárno žalobný návrh proti R. B. o zaplatenie istiny 167 625 Sk s príslušenstvom, ktorý žalobný návrh zaevidoval pod sp. zn. 13 C 277/01. Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 8 NcC 20/2005 zo 14. júla 2005 vylúčil sudcov Okresného súdu Komárno z prerokúvania a rozhodovania a prikázal vec na prerokovanie a rozhodnutie okresnému súdu. Spis prevzal okresný súd 30. augusta 2005 a zaevidoval pod sp. zn. 14 C/180/2005. Následne okresný súd vykonal vo veci tieto úkony:

- 19. septembra 2005 na pokyn sudcu vyšší súdny úradník vykonal písomnú analýzu veci,
- 6. októbra 2005 s'ťažovatelia doručili okresnému súdu návrh na vydanie predbežného opatrenia,
- 10. októbra 2005 okresný súd požiadal K., K., aby v lehote 10 dní zaslal výpis listu vlastníctva č. 6446,
- 20. októbra 2005 odporca predložil okresnému súdu výpis listu vlastníctva č. 6446,

- 24. októbra 2005 K., K., zaslal okresnému súdu výpis listu vlastníctva č. 6446,
- 24. októbra 2005 okresný súd požiadal K., K., aby v lehote 5 dní zaslal listinu Pl 640/205 s prílohami k listu vlastníctva č. 6446,
- 4. novembra 2005 K., K., oznámil okresnému súdu, že v dôsledku prerušenia konania žiadanú listinu zašle až po vyhotovení zápisu,
- 6. decembra 2005 okresný súd urgoval K., K., na zaslanie listiny,
- 6. decembra 2005 okresný súd požiadal D. v K. o oznámenie v lehote 6 dní zostatku sumy pohľadávky voči odporcovi,
- 2. januára 2006 D. v K. oznámil okresnému súdu zostatok pohľadávky voči odporcovi,
- 9. januára 2006 okresný súd vyhovel sťažovateľom a vydal predbežné opatrenie uznesením č. k. 14 C/180/2005-282,
- 25. januára 2006 S. K. vyzvala súd, aby v lehote 30 dní vyznačil na uznesení č. k. 14 C/180/2005-282 právoplatnosť,
- 31. januára 2006 doručil odporca okresnému súdu odvolanie proti uzneseniu č. k. 14 C/180/2005-282,
- okresný súd listom z 31. januára 2006 oznámil S. K., že uznesenie č. k. 14 C/180/2005-282 je vykonateľné tretím dňom po doručení uznesenia o predbežnom opatrení,
- okresný súd 14. februára 2006 odoslal spis krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní odporcu; krajský súd prevzal spis 16. februára 2006,
- krajský súd uznesením č. k. 25 Co 15/2006-297 z 28. februára 2006 potvrdil napadnuté uznesenie okresného súdu; okresný súd prevzal spis 2. mája 2006,
- 30. mája 2006 okresný súd nariadil termín pojednávania na 5. september 2006,
- 28. augusta 2006 okresný súd zrušil nariadený termín pojednávania bez uvedenia dôvodu a určil nový termín na 31. október 2006,
- 21. septembra 2006 okresný súd požiadal O. v K. o doručenie písomnosti sťažovateľovi v 1. rade a odporcovi,
- 13. októbra 2006 predložil sťažovateľ okresnému súdu vyjadrenie vo veci samej,
- 17. októbra 2006 okresný súd zaslal vyjadrenie sťažovateľa v 2. rade na zaujatie stanoviska ostatným účastníkom konania,

- 26. októbra 2006 okresný súd zrušil nariadený termín pojednávania bez uvedenia dôvodu a určil nový termín na 19. december 2006,
- 2. novembra 2006 O. v K. oznámilo okresnému súdu, že písomnosti sťažovateľovi v 1. rade a odporcovi neboli doručené z dôvodu, že adresát nebol zastihnutý,
- 8. decembra 2006 okresný súd požiadal M. v K. o doručenie písomnosti sťažovateľovi v 1. rade,
- 15. decembra 2006 odporca predložil okresnému súdu návrh na zrušenie predbežného opatrenia,
- 19. decembra 2006 okresný súd spísal zápisnicu zo súdneho pojednávania, ktorého sa zúčastnili sporové strany; právna zástupkyňa sťažovateľky v 3. rade navrhla, aby súd pojednávanie odročil a poskytol najmenej 30 pracovných dní na mimosúdne ukončenie sporu; súd odročil pojednávanie na 20. marec 2007 a uložil právnej zástupkyňi sťažovateľky v 3. rade, aby v lehote 15 dní špecifikovala uplatnený nárok,
- 19. decembra 2006 okresný súd zaslal sťažovateľom návrh odporcu na zrušenie predbežného opatrenia, aby sa k nemu vyjadrili,
- 21. decembra 2006 doručila okresnému súdu potvrdenie o doručení písomnosti sťažovateľovi v 1. rade,
- 5. januára 2007 sťažovatelia doručili okresnému súdu špecifikáciu a navrhli zmenu žalobného petitu a zároveň sa vyjadrili k návrhu na zrušenie predbežného opatrenia,
- 11. januára 2007 okresný súd zaslal odporcovi podanie sťažovateľov z 5. januára 2007, aby sa k nemu vyjadril v lehote 10 dní,
- 12. januára 2007 odporca predložil okresnému súdu vyjadrenie k podaniu sťažovateľov z 5. januára 2007,
- 26. januára 2007 okresný súd zaslal sťažovateľom stanovisko odporcu, aby sa k nemu vyjadrili v lehote 7 dní,
- 13. februára 2007 sťažovatelia v 2. a 3. rade predložili vyjadrenie k stanovisku odporcu,
- 16. februára 2007 okresný súd zaslal odporcovi vyjadrenie sťažovateľov v 2. a 3. rade,
- 12. marca 2007 okresný súd zrušil nariadený termín pojednávania bez uvedenia dôvodu a určil nový termín na 7. máj 2007,

- 26. marca 2007 odporca požiadal okresný súd, aby rozhodol o návrhu na zrušenie predbežného opatrenia,

- 12. apríla 2007 okresný súd požiadal O. v K. o doručenie písomnosti sťažovateľovi v 1. rade,

- 25. apríla 2007 sťažovateľ v 2. rade požiadal okresný súd o odročenie pojednávania na neurčito z dôvodu úrazu a práceneschopnosti,

- 7. mája 2007 okresný súd spísal zápisnicu zo súdneho pojednávania, ktorého sa nezúčastnili sťažovatelia ani ich právna zástupkyňa, a po vypočutí predvolaného svedka pojednávanie odročil na účely ďalšieho dokazovania na 31. máj 2007,

- 7. mája 2007 okresný súd vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za rozšírenie žalobného návrhu,

- 10. mája 2007 okresný súd požiadal K., K., o zaslanie listu vlastníctva č. 6446,

- 15. mája 2007 okresný súd dostal oznámenie od O. v K., že doručenie písomnosti sťažovateľovi v 1. rade nebolo vykonané, pretože nebol zastihnutý na uvedenej adrese,

- 21. mája 2007 K., K., zaslal okresnému súdu list vlastníctva č. 6446,

- 25. mája 2007 sťažovateľ v 2. rade ospravedlnil svoju neúčast' na súdnom pojednávaní z dôvodu ťažkého poškodenia zdravia úrazom a pretrvávajúcou práceneschopnosťou,

- 25. mája 2007 sťažovateľka v 3. rade, ako aj právna zástupkyňa sťažovateľov v 2. a 3. rade sa ospravedlnili z neúčasti na súdnom pojednávaní,

- 31. mája 2007 okresný súd spísal zápisnicu zo súdneho pojednávania, ktorého sa nezúčastnili sťažovatelia, a odročil ho na 11. september 2007,

- 31. mája 2007 okresný súd požiadal M. v K. o doručenie písomnosti sťažovateľom,

- 14. júna 2007 odporca predložil okresnému súdu návrh na prijatie finančných prostriedkov do úschovy a návrh na zrušenie predbežného opatrenia,

- 2. júla 2007 M. v K. doručila okresnému súdu potvrdenie o doručení písomnosti sťažovateľom,

- 11. septembra 2007 okresný súd uskutočnil súdne pojednávanie a spísal zápisnicu zo súdneho pojednávania; po prednese právnych zástupcov sporových strán odročil súdne pojednávanie pre účely ďalšieho dokazovania a vykonania miestnej obhliadky nehnuteľnosti 15. októbra 2007 a nové pojednávanie nariadil na 15. november 2007,

- 11. septembra 2007 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľov v 2. a 3. rade, aby v do 10. októbra 2007 predložila špecifikáciu žalobného návrhu,
- 11. októbra 2007 okresný súd dostal špecifikáciu žalobného návrhu sťažovateľov v 2. a 3. rade a návrh na zmenu žalobného petitu,
- 15. októbra 2007 okresný súd vykonal miestnu obhliadku spoločnej nehnuteľnosti,
- 15. novembra 2007 okresný súd uskutočnil súdne pojednávanie a spísal zápisnicu zo súdneho pojednávania; po prednese právnych zástupcov sporových strán uznesením pripustil zmenu žalobného petitu a zaviazal sťažovateľov zaplatiť súdny poplatok; oboznámil sa so spisovým materiálom a pojednávanie odročil na 29. január 2008,
- 6. decembra 2007 odporca predložil okresnému súdu vyjadrenie vo veci samej,
- 25. januára 2008 okresný súd zaslal právnej zástupkyňi sťažovateľov v 2. a 3. rade vyjadrenie odporcu,
- 28. januára 2008 okresný súd zrušil nariadený termín pojednávania bez uvedenia dôvodu a určil nový termín na 21. február 2008,
- 30. januára 2008 okresný súd vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za rozšírenie žalobného návrhu,
- 1. februára 2008 dostal okresný súd od právnej zástupkyne sťažovateľov v 2. a 3. rade stanovisko k vyjadreniu odporcu,
- 21. februára 2008 okresný súd uskutočnil súdne pojednávanie a spísal zápisnicu zo súdneho pojednávania; vo veci samej rozhodol; ďalej zamietol návrh odporcu na zrušenie predbežného opatrenia,
- 22. apríla 2008 odporca podal odvolanie proti rozsudku okresného súdu č. k. 14 C/180/2005-522 z 21. februára 2008,
- okresný súd uznesením č. k. 14 C/180/2005-536 z 19. mája 2008 uložil sťažovateľom zaplatiť súdny poplatok za rozšírenie žalobného návrhu v lehote 15 dní od doručenia uznesenia,
- okresný súd uznesením č. k. 14 C/180/2005-539 z 19. mája 2008 uložil odporcovi zaplatiť v lehote 15 dní súdny poplatok za podané odvolanie,
- 20. mája 2008 okresný súd vyzval sťažovateľov, aby sa vyjadrili v lehote 10 dní k podanému odvolaniu odporcu,

- 27. mája 2008 podal odporca odvolanie proti uzneseniu č. k. 14 C/180/2005-539 z 19. mája 2008,
- 9. júna 2008 sa sťažovatelia vyjadrili k podanému odvolaniu odporcu proti rozsudku okresného súdu,
- 9. júna 2008 sťažovatelia sa odvolali proti uzneseniu č. k. 14 C/180/2005-536 z 19. mája 2008,
- okresný súd 28. júna 2008 predložil krajskému súdu spis na rozhodnutie o podaných odvolaniach,
- krajský súd uznesením č. k. 7 Co/1943/2008-564 z 30. júna 2008 zrušil uznesenie okresného súdu č. k. 14 C/180/2005-539 z 19. mája 2008 a vrátil mu vec na ďalšie konanie,
- krajský súd listom sp. zn. 7 Co/141/2008 z 30. júna 2008 vrátil spis bez rozhodnutia vo veci odvolania proti uzneseniu okresného súdu č. k. 14 C/180/2005-536 z 19. mája 2008 ako predčasne predložený,
- okresný súd uznesením č. k. 14 C/180/2005-569 z 19. novembra 2008 priznal súdnej znalkyni svedočné za účasť na pojednávaní,
- okresný súd uznesením č. k. 14 C/180/2005-574 z 20. januára 2009 zrušil svoje uznesenie č. k. 14 C/180/2005-536 z 19. mája 2008,
- okresný súd uznesením č. k. 14 C/180/2005-577 z 22. januára 2009 opravil svoje uznesenie č. k. 14 C/180/2005-539 z 19. mája 2008,
- 30. januára 2009 požiadal Okresný súd Komárno o zaslanie spisu sp. zn. 14 C/180/2005,
- 2. februára 2009 podal odporca odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 14 C/180/2005-577 z 22. januára 2009,
- okresný súd oznámil Okresnému súdu Komárno, že žiadaný spis postúpi krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní,
- 16. februára 2009 okresný súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o podaných odvolaniach,
- 26. novembra 2009 krajský súd rozhodol uznesením č. k. 7 Co/29/2009-589 o podaných odvolaniach tak, že v napadnutej časti rozsudok okresného súdu zrušil a zrušil aj uznesenie; spis bol vrátený okresnému súdu 11. februára 2010,

- 11. februára 2010 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľov, aby v lehote 12 dní špecifikovali žalobný návrh,
- okresný súd 11. februára 2010 vyzval odporcu, aby v lehote 12 dní vyplnil a predložil priložené tlačivo,
- 11. februára 2010 okresný súd vyzval zamestnávateľa odporcu, aby obratom zaslal oznámenie o jeho priemernom zárobku,
- 19. februára 2010 zamestnávateľ odporcu zaslal okresnému súdu potvrdenie o zárobku odporcu,
- 22. februára 2010 sťažovatelia predložili okresnému súdu špecifikáciu žalobného návrhu,
- okresný súd 2. marca 2010 vyzval odporcu, aby obratom vyplnil a predložil priložené tlačivo na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov; zásielka bola prevzatá adresátom 5. marca 2010,
- okresný súd 30. marca 2010 vyzval odporcu, aby v lehote 7 dní vyplnil a predložil priložené tlačivo; zásielka bola adresátom prevzatá 6. apríla 2010,
- okresný súd 20. mája 2010 vyzval odporcu, aby v lehote 5 dní vyplnil a predložil priložené tlačivo; zásielka bola adresátom prevzatá 25. mája 2010,
- okresný súd 20. mája 2010 vyzval právnu zástupkyňu odporcu, aby v lehote 5 dní vyplnil a predložil priložené tlačivo; zásielka bola adresátom prevzatá 26. mája 2010,
- 7. júna 2010 okresný súd dostal od odporcu požadované vyplnené tlačivo,
- okresný súd 10. júna 2010 vyzval odporcu, aby sa v lehote 7 dní vyjadril k špecifikácii žalobného návrhu sťažovateľov z 22. februára 2010, ktorý sa k nemu vyjadril 30. júna 2010,
- 3. septembra 2010 okresný súd nariadil súdne pojednávanie na 26. október 2010,
- 16. septembra 2010 právna zástupkyňa sťažovateľov v 2. a 3. rade požiadala okresný súd o určenie iného termínu pojednávania z dôvodu čerpania dovolenky,
- 8. októbra 2010 sťažovatelia podali okresnému súdu vyjadrenie k podaniu odporcu z 30. júna 2010,
- 26. októbra 2010 okresný súd uskutočnil súdne pojednávanie a spísal zápisnicu zo súdneho pojednávania; za sťažovateľov ani odporcu sa pojednávania nikto nezúčastnil; pojednávanie bolo odročené na 21. december 2010, ktoré bolo následne zrušené.

III.

8. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

10. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich

práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

11. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C/180/2005 o návrhu na zaplatenie istiny s príslušenstvom došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

12. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že posudzované konanie sa začalo na okresnom súde postúpením veci 30. augusta 2005, teda pred viac ako piatimi rokmi. Ústavný súd sa zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prietahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu.

13. Judikatúra ústavného súdu vychádzajúc tiež z rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) sa ustálila na tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

13.1 Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je návrh na zaplatenie istiny s príslušenstvom, teda po právnej stránke štandardná občianskoprávna vec patriaca do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva. Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre zastáva názor, že takéto konanie vedené proti osobám zúčastneným v konaní nepatrí ku skutkovo zložitým veciam.

13.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov, v preskúmvanej veci ústavný súd v neprospech sťažovateľov zohľadnil okolnosť nepresného petitu žalobného návrhu, tento nedostatok spolu s následne uvedeným mal význam pri určení výšky priznaného finančného zadosťučinenia (bod 18). V rámci hodnotenia správania sťažovateľov v posudzovanej veci nemohol ale ústavný súd prehliadnuť, že sťažovatelia na výzvy okresného súdu na špecifikovanie žalobného návrhu reagovali v primeranom čase. Sťažovatelia v 1. a 3. rade aj ich právna zástupkyňa sťažovali postup súdu aj tým, že 7. mája 2007 a 31. mája 2007 sa bez ospravedlnenia nezúčastnili súdneho pojednávania. Sťažovatelia sa súdneho pojednávania nezúčastnili aj 26. októbra 2010.

13.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu. Sťažovatelia v sťažnosti nekonkretizovali obdobia, počas ktorých malo dôjsť k zbytočným priet'ahom/nečinnosti v napadnutom konaní, ale poukázali na celkovú dĺžku konania v trvaní viac ako 9 rokov. Vychádzajúc z predloženej sťažnosti a k nej pripojených dokumentov, ako aj zo stanovísk účastníkov konania a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd konštatoval v danej veci zbytočné priet'ahy v konaní.

14. Ústavný súd pri rozhodovaní o porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu vychádzal zo svojej stabilizovanej judikatúry, podľa ktorej podstatou, účelom a cieľom práva na prejednanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľa (I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03).

15. Ústavný súd z hľadiska priet'ahov v konaní hodnotil postup okresného súdu ako celok. Napriek tomu, že okresný súd vykonal niektoré procesné úkony spojené s prípravou pojednávania, odstraňoval nedostatky podania a doručoval písomnosti v posudzovanej veci, predsa nekonal koncentrovane a efektívne. Je to zrejmé aj z toho, že nariadené súdne pojednávania 5. septembra 2006, 31. októbra 2006 12. marca 2007, 29. januára 2008, 21. decembra 2010 bez uvedenia dôvodu zrušil. Okresný súd vo veci meritórne rozhodol 21. februára 2008, ale pre pochybenie, ktorého sa dopustil, krajský súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Obdobný postup bol aj v súvislosti

s uzneseniami č. k. 14 C/180/2005-536 a č. k. 14 C/180/2005-539 z 19. mája 2008, čo je potrebné pričítať na ťarchu okresného súdu. Ústavný súd nemohol zohľadniť do celkovej doby konania viac ako 9 rokov vo veci sťažovateľov aj dobu (od 14. augusta 2001 do 30. augusta 2005) ne/konania pred Okresným súdom Komárno, a to rešpektujúc materiálnu ochranu sťažovateľmi označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Z pohľadu záujmu sťažovateľov na právoplatnom skončení ich vecí, s ktorou sa obrátili na súd, totiž nie je právne významná zmena miestnej príslušnosti okresného súdu, ku ktorej došlo na základe krajským súdom vyslovenej zaujatosti sudcov Okresného súdu Komárno.

16. Konanie na okresnom súde je poznačené ako celok formálnosťou, neefektívnosťou a nesústredenosťou, čo je zrejmé aj z toho, že odporca bol pasívny a okresný súd ho musel opakovane vyzývať (2. marca 2010, 30. marca 2010, 20. mája 2010) na predloženie listiny a pritom nevyužil prostriedky, ktoré mu dáva Občiansky súdny poriadok na donútenie účastníka v prípade neuposlušnosti výzvy vrátane uloženia sankcie. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov okresným súdom na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy tak, ako to je uvedené vo výroku 1 tohto rozhodnutia.

17. Ústavný súd prikázal miestne príslušnému okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietahov, lebo konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku 2 tohto rozhodnutia.

18. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 3 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Sťažovatelia žiadali priznať primerané finančné zadosťučinenie každému po 10 000 € z dôvodov uvedených v bode 4 v I. časti odôvodnenia nálezu. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré

podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov považuje za primerané v sume po 3 000 €. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľom do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku 3 tohto rozhodnutia.

19. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Úspešným sťažovateľom vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou. Advokátka vykonala tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, spísanie a podanie sťažnosti 25. októbra 2010, zaujatie stanoviska 21. decembra 2010 k vyjadreniu okresného súdu.

20. Odmena za jeden úkon právnych služieb v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) je 1/6 z výpočtového základu 721,40 €. Odmena za jeden právny úkon je teda 120,23 € znížená o 50 % tarifnej odmeny (§ 13 ods. 2 vyhlášky), čo predstavuje sumu 66,12 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 7,21 € predstavuje sumu 67,33 € za jeden úkon. Odmena advokátke za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom (za 3 úkony právnych služieb a 3 x paušálna náhrada) predstavuje celkovú sumu 201,33 € plus 19 % DPH (advokátka je platcom dane z pridanej hodnoty) v sume 38,38 €, teda celkovo predstavuje sumu 240,37 € za jedného účastníka konania, t. j. za troch účastníkov konania sumu 721,11 €. Keďže sťažovatelia si uplatnili náhradu trov konania v sume 721,10 €, túto sumu je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP). Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku 4 tohto rozhodnutia.

21. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. marca 2011